

KERSTOCHTEND

Zondag 25 december 2022

Voorganger: ds. Niels de Jong

Noorderlicht
ROTTERDAM
dienst

Preek

Dienst 25 december 2022, voorganger: ds. Niels de Jong

Bijbellezing: Lucas 2:8-20

Kerstochtend 2022

Ik hoop je vandaag mee te nemen in het verhaal van de herders. Want of dit verhaal nu bekend voor je is of niet of niet zo – het blijft een bijzonder verhaal. Ook een leerzaam verhaal, maar vandaag wil ik niet met die bril naar kijken – naar wat we er van kunnen leren. Maar ik er naar kijken naar wat Kerst, de geboorte van Jezus, op ons uit wil werken. Namelijk hetzelfde als bij de herders, waarvan we lezen in Lucas 2.

Jezus is geboren – in een stal in Bethlehem, omdat er geen plaats was in het nachtverblijf van de stad. De mensen die daarvan als eerste op de hoogte worden gesteld zijn de herders die daar niet ver vandaan waren. Gewone mensen natuurlijk – want het goede nieuws van Jezus' komst is ook voor iedereen. Niet alleen voor de bevoorrechten, de elite, de geslaagden, de religieuzen of welke categorie dan ook. Nee, voor mensen als de herders. Voor iedereen dus. De aankondiging aan hen is niet gewoontjes, integendeel: de aankondiging is groots. En dat past natuurlijk bij het grootse van die gebeurtenis. Het mag dan allemaal wat achteraf plaatsvinden, in een stal, in Bethlehem, bij die twee jonge mensen Jozef en Maria. Maar de geboorte van Jezus is iets groots, zeer groots. God wordt mens. God wordt in Jezus onderdeel van dit bestaan. God komt in Jezus redden. God laat zich als nooit tevoren kennen in deze Jezus. God keert zich naar de mensen. God geeft om heel duidelijk om deze wereld. Dat zien we allemaal in deze geboorte van Jezus en nog veel meer. Het is groots. Ongekend, ongedacht, onverwacht, onverdiend. De aankondiging daarvan is dus terecht ook groots. Want Jezus' komst moet ook niet verborgen blijven. De mensen moeten er van weten. En die eerste genodigden, de herders, die valt dus die grootse aankondiging ten deel. Misschien ook wel om te voorkomen dat ze het belang van de boodschap zullen onderschatten is de aankondiging overweldigend.

Het begint met een engel die naast hen komt te staan. Engelen – in de bijbel boodschappers van God, wezens die bemiddelen tussen het hemelse en aardse op beslissende momenten. Zo'n engel staat plotseling bij hen. En dat wordt gecombineerd met een licht dat hen omgeeft. Een hemels licht. God trekt dus een aantal registers open om de aandacht van die engelen te trekken. Die herders schrikken zich kapot natuurlijk. Alleen al van het onverwachte. Maar misschien schrokken ze ook omdat ze dachten dat het niet veel goeds kon betekenen. Stel je maar voor dat je bij een enorme organisatie werkt. En de assistent van de hoogste baas staat naast je bureau opeens. Je vraagt je gelijk af of je niet iets enorm fouts hebt gedaan. Dat dachten die herders misschien ook: wat hebben we fout gedaan? Krijgen we nu op ons dak vanuit de hemel? Het is nog steeds een instinctieve reactie van veel mensen: bang voor God en het goddelijke zijn. Omdat hij je zal straffen.

Maar nee, de herders worden direct gerustgesteld: 'wees niet bang, ik kom jullie goed nieuws brengen'. En dan wordt gezegd wat het goede nieuws is: 'vandaag is de Messias, de redder, de Heer geboren'. Gelijk maar een paar titels achter elkaar waarmee het grootse van dit kind wordt onderstreept.

"Vandaag is de Messias, de redder, de Heer geboren."

En al even plotseling is er dan een hemels koor dat zingt, een engelenleger, een hele afdeling engelen. Voor ons gevoel komen die engelen uit de lucht vallen. Maar in het bijbelse denken zit dat anders. Daar zijn hemel en aarde niet als twee verdiepingen. Daar is de hemel Gods sfeer, Gods dimensie. Normaal zien wij mensen die andere dimensie niet met onze blote ogen. Maar hier wordt het gordijn even weggetrokken en opeens hebben die herders zicht op die anders verborgen dimensie. Misschien heb je dat ook wel eens meegemaakt – dat opeens een stukje van de hemel zichtbaar werd, of dat je iets proefde, of iets voelde van de hemel. Om je heen hadden mensen dat misschien het helemaal niet, maar jij zag, voelde iets van de hemel. Zomaar even, plotseling. Hemels. Een enkeling onder ons heeft dat misschien ook wel meegemaakt dat er een engel of een engelachtig iemand zomaar verscheen. Bij die herders dus ook zoiets, alleen dan nog grootser. Het gordijn voor Gods dimensie gaat namelijk nog verder open, gaat heel goed open. Een hele afdeling engelen dus. En die engelen prijzen God: 'Eer aan God in de hoogste hemel. En vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft'.

Twee dingen zingen die engelen daarmee. Allereerst eren ze God. Ook om alles wat Hij deed in Jezus, en wat Hij daarin liet zien. Dat had God niet hoeven doen. En dat was niet omdat de mensen toen of wanneer dan ook zo goed waren. Nee, dat was omdat God zo goed was. Aan God de eer dus. En er achteraan zingen die engelen: 'vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft'. Even terzijde, dat zinnetje heeft voor veel hoofdbrekens gezorgd bij de geleerden en ook in verschillende vertalingen zie je dit net weer anders vertaald. Is het nu 'Vrede op aarde voor alle mensen, de mensen die God zo liefheeft' (dus voor iedereen). Of is het: 'vrede op aarde voor alle mensen die hij liefheeft' (dus voor een beperkte groep geliefden). Nou ja, ik ben ook geen geleerde op dit gebied, maar in ieder geval kan het niet iets heel beperkts betekenen. Dat zou niet stroken met hoe de God van de bijbel zich laat kennen. Want zijn goedheid gaat altijd heel breed, heel ruim. Dus die 'vrede op aarde' waar die engelen van zingen, is vast ook heel breed, en heel ruim bedoeld.

En dan opeens is het gordijn weer dicht. De hemel is aan het zicht onttrokken. De herders staan weer in het donker. Maar ze blijven niet zitten waar ze zitten. Ze gaan naar Bethlehem om met eigen ogen te zien wat er gebeurd is. En ze vinden Jozef, Maria en het kind. En ze vertelden wat hen overkomen was. En stapel-gelukkig en blij om alles wat ze gezien en gehoord hadden gaan ze terug. Ze hebben het begin gezien, het nieuwe begin van God, de messias, de Heer, de vredevorst, de redder, of hoe je hem ook noemen wilt. En er staat dat ze God loofden en prezen. Misschien wel met dezelfde woorden van de engelen. Misschien was dat hun nieuwe lied. Eer aan God, vrede op aarde.

Die herders – ze zijn door alles opgetild uit hun dagelijkse leven, uit hun dagelijkse dingen, hun dagelijkse zorgen. Hun aandacht is door die engelen en door dat bezoek bij het kind Jezus gevestigd op God, op het grote van God, op het hele grootse van God.

En ik denk dat dit iets is wat het hele kerstgebeuren, het vieren van de geboorte van Jezus, op ons wil uitwerken. Dat je opgetild wordt. Dat je loskomt van alle dagelijkse ritmes en gewoonten. Dat de aandacht gaat naar grootsere dingen zijn dan je eigen dingen, je eigen gedoe, je eigen successen en mislukkingen. Dat je even loskomt van de stroom van dagelijkse nieuwsberichten. Dat je even loskomt van email, whatsapp, Insta, etc. En dat de aandacht gaat naar Gods komst in Jezus. Dat de aandacht gaat naar God die de vrede op aarde heeft gebracht. Dat is wat de bedoeling is van Kerst vieren. Dat je er even uit gehaald wordt – uit al die dingen van jezelf, uit alle drukte, uit de dingen van de wereld. En zingen helpt daarin misschien wel het meeste en daarom wordt er ook zo vaak en zo veel gezongen met Kerst. Want als je in het spoor van die engelen gaat zingen, als je in het spoor van die herders God gaat loven en prijzen – dan ben je al snel niet meer bezig met jezelf of je eigen gedoe of het gedoe in deze wereld. Je komt daar even los van en – in ieder geval op de beste momenten – ben je op God gericht en wat Hij aan het doen is.

Ik hoop dat het deze kerst ook je overkomt. Dat je opgetild wordt, niet in beslag genomen door jezelf en al de dingen die in je leven spelen. En zelfs ook niet op al die dingen die met Kerst spelen. En gericht op God. En op wat God aan het doen is. Dat is wat mag met kerst, kan met kerst, zelfs goed is met kerst. Gericht op God en wat God aan het doen is.

Nog even over dat 'wat God aan het doen is'. Dat is natuurlijk veel en veelomvattend, maar als je het met één uitdrukking moet zeggen, kun je zeggen: dat is 'de vrede op aarde'. Die engelen zongen erover. En zo werd het voor die herders duidelijk dat die komst van Jezus daar dus mee te maken had, met vrede op aarde. En 'Vrede op aarde'. Dat is iets dat er zo aan ontbroken heeft – de eeuwen door en ook nu. Ook afgelopen jaar ontstond er een oorlog op Europees grondgebied, iets wat velen niet meer voor mogelijk hadden gehouden. Maar iets verder – Afghanistan of Syrië – is er al veel langer strijd, geweld. En op zoveel andere plekken in de wereld was er dit jaar vijandschap, conflict, onvrede. En daar worden we zo'n beetje dagelijks mee geconfronteerd. In het nieuws en in de eigen omgeving – we komen het steeds weer tegen. Maar Kerst wil bij ons uitwerken – dat we oog krijgen voor vrede en dat God daar mee bezig is. Dat God in Jezus vrede op aarde gebracht heeft. Want daarom kwam Jezus. Om vrede te brengen. Tussen mensen onderling. En ook tussen mensen en God. En de komst van Jezus zegt ons: maar God wil vrede. En daar heeft hij alles voor gegeven wat Hij had. Daar heeft Hij alles voor gedaan wat Hij kon. God wil vrede op aarde. En God werkt daarbij ook mens voor mens. Hij begint bij jou en mij. Hij begint met vrede te maken met jou en mij. Hoeveel verzet en weerstand we misschien ook gehad hebben tegen God of nog hebben, hoe vaak je Hem ook van je af geduwd hebt, openlijk of meer verborgen – God wil vrede met je. Dat het goed zit tussen jou en Hem. Daar heeft Hij alles voor gedaan wat Hij kon. Kijk maar naar de komst van Jezus. Maar God zet zich niet alleen in voor vrede met Hem. Ook voor vrede met jezelf. En vrede tussen mensen. Het is zelfs zo groots als vrede op aarde. Daar is God mee bezig.

En door echt Kerst te vieren wordt je daarbij bepaald. Even los getrokken van ons eigen cirkeltje, onze eigen dingen, ons eigen gedoe ook. En dat we gericht worden op God en op wat God aan het doen is. En wat je dan met Kerst nog steeds het beste kunt doen is om net als die herders God gaan loven en prijzen. Maar je gaat altijd weer terug. Daarom is Kerst vieren ook geen vlucht, zoals het christelijk geloof geen vlucht is uit deze wereld. Kijk maar naar de herders – ze hadden iets van de hemel gezien, ze hadden het kind Jezus gezien, ze waren vol van blijdschap en ze zongen wat af. Maar ze gingen gewoon weer terug.

En wij ook – we gaan altijd weer terug naar ons eigen leven. Maar het is toch wat anders geworden. Want als je gericht bent geweest op God en wat God aan het doen is aan vrede. Dan kan het niet anders dat je ook gaat inzetten voor die vrede op aarde.

Natuurlijk ben je dan terug in de dingen die je bezighouden, natuurlijk ben je dan al snel terug in het het gedoe, de leuke en lastige dingen van het leven. Natuurlijk kan het dan zomaar weer druk zijn. Maar die vrede op aarde laat je niet los als het goed is. De vrede van God maakt dat je meer en meer vrede met jezelf. En die vrede straalt dan ook door in je relaties. En zo werkt de vrede van God verder door. Mens voor mens. En als het goed is steeds verder. En zijn wij mensen die de vrede verspreiden.

Het begin is gemaakt – God heeft het grote begin gemaakt met Jezus. En wat God begint, voltooit hij ook. Die vrede zal overwinnen. Eens zal er overal vrede zijn. Maar we leven nu in de tussentijd is het de bedoeling dat wij aan de slag gaan. En het harde en moeilijke werk van vrede brengen gedaan moet worden. En misschien is er wel een situatie waar je gelijk aan moet denken. Een situatie van onvrede, van conflict misschien wel of ruzie of verwijdering. Misschien is al te vaak geprobeerd om het goed te krijgen en moet je het maar opgeven. Maar misschien kan er toch nog wat aan gedaan worden.

Misschien pas na de Kerst, maar toch. En nogmaals, dat is hard werken. En soms kun je er moedeloos van worden. Dat je toch weer in conflict beland. Of dat die ene moeilijke situatie zo'n langstlepend iets is. Of dat er in het groot toch weer ergens een oorlog uitbreekt, of een oorlog maar niet stopt. Of dat er grenzen worden overschreden. Dat er toch zoveel onvrede is in de harten van mensen. Je kunt er moedeloos van worden. Maar toch ga je door. En het helpt dan als je signaaltjes vanuit de hemel krijgt – soms kan dat je ten deel vallen. Het helpt dan om God te loven en te prijzen. Het helpt dan om Kerst te vieren. Om er even uitgehaald te worden, opgetild. Te horen van het kind dat geboren is. Van wat God daardoor heen aan het doen is. Wat Hij begonnen is in Jezus. En als het goed is, komt er dan weer blijdschap in je. Net als bij die herders. En groeit de hoop in je. En het geloof. En ga je de wereld weer in als een vredestitcher.

Amen.

